

PROFDRIVER.EE

POSITIIVNE OÜ ÕPPEKAVA	
Õppekava nimetus	Veoautojuhi kiirendatud ametikoolitus
Kehtiv alates	30.11.2023.a.
Õppekavarühm	Transporditeenused
Õppekava kood	VJ/KK
Õppekava maht	140 akadeemilist tundi, s.h. 74 auditoorset ja praktilist tundi, millest kuni 42 tundi võib läbida e-õppena e-õppe keskkonnas, 56 tundi praktikana transpordettevõttes ja 10 sõiduõppe tundi
Õppekava koostamise alus:	Õppe sisu määravad järgmised seadusandlikud aktid: 1. Täiskasvanute koolituse seadus 2. Autoveoseadus 3. Majandus- ja taristuministri 06.06.2018.a. määrus nr. 29 Autojuhi ameti- ja täiendkoolituse kord, koolituse õppekavad, nõuded autojuhi koolituse korraldamise õppekavale ja õppekava koostamisele, nõuded autojuhi teadmistele ja oskustele ning pädevustunnistuse vorm
Õppekeskkond	Teoreetiline õpe õpperuumis, praktilised tööd õpperuumis ja sõiduki juures, sõiduõpe õppeväljakul ja liikluses ning erinevates tööolukordades, e-õpe teooria.ee vm. õppekeskkonnas. Kokkuleppel ettevõtetega võib kuni 40% õppemahust läbida praktikana tegevusluba omavas transpordiettevõttes.
Õppekava õpiväljundid	Õppekava eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õppija omandab teadmised, oskused ja hoiakud, mis on vajalikud tööks veoautojuhi erialal nii iseseisvalt kui meeskonnas ning luuakse eeldused õpingute jätkamiseks ja elukestvaks õppeks. Veoautojuhi kiirendatud ametikoolituse läbimisega saavutatakse õpiväljundid, millega seotud teadmised ja oskused on detailselt kirjeldatud Majandus- ja Taristuministri 06.06.2018.a. määruse nr. 29 § 9 ja 10: https://www.riigiteataja.ee/akt/112062018009 Üldised õpiväljundid on liigitatud järgnevasse valdkondadesse: 1. Autovedude korraldus Autojuht teab ja tunneb autovedude ja transpordi alast seadusandlust autojuhile vajalikus ulatuses, veoettevõtte toimimise põhmõtteid, erinevaid sõitjateveo liike, nendega seotud kohalike ja rahvusvaheliste vedudega seotud dokumente, veos osalejate õigusi ja kohustusi, riske, ohte, nõudeid ettevõttele ja autojuhile ning oskab neid teadmisi oma töös kasutada, panustades klientide rahulolusse, veoettevõtte mainesse, teenindustasemesse ja turul toimimisse. Lisaks teab ja tunneb autojuht nõudeid erinevate veoseliikide veohutusele, veoste laadimisele, katmisele ja kinnitamisele, kinnitusvahenditele, nende valikule ja kasutamisele, erinevate

	<p>veovahendite liikide iseärasusi ja nõudeid pakenditele, töö- ja puhkeaja planeerimisele, sõidumeerikute kasutamisele ning oskab neid teadmisi oma töös kasutada nii, et oleks tagatud veoohutus ja kõigist nõuetest kinnipidamine.</p> <p>2. Autojuhi õigused, kohustused ja vastutus Autojuht teab ja tunneb tööõiguse üldpõhimõtteid ja norme, nõudeid lepingutele, oma lepingu sätteid, vedaja ja autojuhi vastutusega seotud norme. Oskab oma tegevusega tagada töörahu ja omalt poolt lepingu sätetest kinnipidamise ning vältida seaduserikkumisi, mis võivad kaasa tuua kahju endale, teistele liikluses osalejatele, klientidele ja veoettevõttele.</p> <p>3. Sõiduki tundmine ja käsitlemine Autojuht teab ja tunneb erinevate sõidukitüüpide üldehitust, veovahendite erinevaid liike, lisavarustust, agregaatide ja süsteemide tööpõhimõtteid, esinevate rikete põhjusi, sõiduki tehnonõudeid, sõidukist tulenevaid ohte liiklejatele ja veostele. Oskab kasutada sõidukit ja selle lisavarustust nõuetekohaselt, vältida ja diagnoosida rikkeid ja nende põhjusi ning võimalusel neid kõrvaldada, teha jõukohaseid remonditöid ning hinnata sõiduki tehnoseisundi vastavust nõuetele.</p> <p>4. Autojuhi amet Autojuht teab ja tunneb tööohutuse, töökaitse ja töötervishoiu seadusandlust, töölepingu osapoolte kohustusi ja vastutust, liiklusõnnetuste, tööõnnetuste ning terviserikete tekkimise põhjusi. Oskab ennetada ohte, vältida õnnetusi, tegutseda õnnetuste korral, täita vajalikke dokumente, anda ja kutsuda vajadusel abi. Autojuht teab ja tunneb üldisi ja ettevõtte klienditeeninduse põhimõtteid, teenindustaset mõjutavaid tegureid, erinevate klientide vajadusi, probleemsetes olukordades suhtlemise viise. Oskab suhelda klientidega viisakalt ja poolte huve arvestavalt, vältida konflikte ning lahendada erinevaid olukordi.</p> <p>5. Liikluses osalemine Autojuht teab ja tunneb erinevates liiklusoludes sõitmise ja sujuva, ohutu ja säästva sõiduviisi põhimõtteid, autojuhi tööd mõjutavaid tegureid, liiklusõnnetuste põhjusi ja lisaohte. Oskab juhtida autot ohutult, säästvalt, sujuvalt ning rakendada õigeid juhtimisvõtteid, valitseda sõidukit erinevates tee- ja ilmaoludes, jälgida koorma seisundit veo ajal, vajadusel võtta tarvitusele meetmeid, et kõrvaldada sõiduki ja koorma puuduseid, kasutada sõiduki erinevaid seadmeid ja tegutseda õnnetuste korral.</p>
--	---

Nõuded õpingute alustamiseks

Õppima võivad asuda vähemalt 21-aastased B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust omavad isikud Autoveoseaduse § 36 ja 37 kirjeldatud tingimustel, kellel on C1-, C- või CE-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus või kes omandab selle kategooria ametikoolitusega seotud ühendkoolituse käigus.

Nõuded õpingute lõpetamiseks

Õpe loetakse lõpetatuks pärast õppekavas kirjeldatud õppemahu läbimist, õpiväljundite saavutamist ja teoreetilise ning praktilise eksami sooritamist. Õppekava läbimise ja õpiväljundite saavutamise kohta väljastab koolitaja vormikohase tunnistuse.

Õpingute läbimisel omandatav kvalifikatsioon:

Õpingute käigus omandatav kvalifikatsioon vastab Autoveoseaduse alusel välja antud Majandus- ja taristuministri 06.06.2018.a. määrusele nr. 29.
Kutsestandardiga määratlemata.

Õppekava sisu

1. Tööõigus - 12 tundi, s.h. 6 praktilist tundi

Lektorid: Viktor Rõbtšenko, Raivo Avango, Elis Prangli

1.1. Üldsätted

Õigusaktid, mis kindlustavad töövõtja sotsiaalse kaitstuse. Kõigi õigusaktide juures käsitletakse põhiliselt autojuhte puudutavaid ning nende praktilises töös esile kerkivaid olukordi.

1.2. Töö- või muu võlaõiguslik leping

Töö- või muu lepingu sõlmimine, selle muutmise, lõpetamine, üleminek, tühistamine, ülesütlemine.

Töötingimustest teavitamine, sealhulgas tööülesannete kirjeldus, töötegemise asukoht.

Tähtajaline tööleping, selle sõlmimine, pikendamise piirang.

Töötasu ja selle arvutamine viis, kinnipeetavad maksud, võimalikud hüved.

Töötaja ja tööandja kohustused ja vastutus.

Töötamine renditööjõuna, lepingu osapoolte õigused ja kohustused.

Töötamine töölähetuste ajal, nõuded rahvusvahelisel veol.

Isikuandmete töötlemine töösuhetes, sealhulgas tervisekontrolli andmete tuvastamine, tööõnnetustest

teatamine, joobeseisundi tuvastamine, juhtimisõiguse tuvastamine.

1.3. Töö- ja puhkeaeg

Töö- ja puhkeaeg Töölepingu seaduse ja Liiklusseaduse tähenduses.

Autojuhi töö-, sõidu- ja puhkeaja erisused tulenevalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrustest (EÜ) nr 165/2004, nr 561/2006 ja liiklusseadusest.

Töö- ja puhkeaja planeerimine ja arvestus.

1.4. Töötaja puhkus

Puhkuse liigid, kestvus, tasustamine.

1.5. Töö tasustamine

Töötasu suurus, alammäär, keskmine töötasu, lisatasud, kinnipeetavad ja makstavad maksud.

Autojuhi töötasu arvutamise ja maksmise erisused tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 561/2006 nõuetest.

Erinevate euroopa riikide miinimumpalga nõuded ja sellega seotud dokumendid.

1.6. Töökaitse, tööohutus, tervishoid

Tööohutuse ja töökaitsega seotud tööandja ja töövõtja vahelised vastastikused kohustused ja vastutus.

Autojuhi tööga seotud ohud teel, laadimisel, sõiduki hooldamisel.

Autojuhi terviseriski põhjused, sealhulgas stress, müra, vibratsioon, saastatud õhk, pikka aega istumine, töö- ja puhkeaja nõuete eiramine, tavatud tööajad, muutuvad ilmastikutingimused.

Õnnetusriski põhjused, sealhulgas tulekahju, ebaõige tegutsemine pagasi ja saadetiste laadimisel ja kinnitamisel.

Võimalikud töövigastused, nende uurimine ja töövigastustest põhjustatud kahjude hüvitamine.

1.7. Sotsiaalsed tagatised

Pension, s.h. pensionikindlustus, pensionide liigid, pensionile jäämise iga, määrad ja väljamaksmise kord.

1.8. Töövaidluste lahendamine

Töölepingut puudutavate töövaidluste lahendamine töövaidluskomisjonis või kohtus, nende pädevus.

Kollektiivsete töötülide lahendamine, institutsioonid, nende pädevus.

1.9. Praktilised õppused

Praktiliste õppuste käigus õpetatakse tööõiguse valdkonnas vaja minevate avalduste praktilist koostamist ja analüüsitakse tekkinud puudusi:

- 1) töölepingu tingimuste muutmine;
- 2) CV koostamine;
- 3) avaldus töövaidluse lahendamiseks pädevale organile.

2. Liikluspsühholoogia ja klienditeenindus – 10 tundi, s.h. 6 praktilist tundi

Lektorid: Gunnar Meinhard, Raivo Avango, Silver Varendi

2.1. Liikluspsühholoogia

Autojuhi tööks vajalikud põhiteadmised liikluspsühholoogiast.

Autojuhi tööd mõjutavad tegurid: tähelepanu, isiksuse eripärad (näiteks riskialdis käitumine, agressiivsus jne).

Väsimuse, stressi, alkoholi, narkootikumide, ravimite ja erinevate haiguste mõju.

Liiklus-, tee- ja ilmastikuolude mõju juhi liikluskäitumisele.

Seadustest tulenevate nõuete mõju liikluskäitumisele.

Autojuhi sobivuse hindamismeetodid ja rahvusvahelised kogemused.

Praktiliste liikluspsühholoogia probleemülesannete lahendamine, grupitööd.

2.2. Klienditeenindus

Autojuhi tööks vajalikud põhiteadmised klienditeeninduse ja suhtlemise osas.

Klientide ootused autojuhi kui teenindaja rollikohasele käitumisele.

Veotellijate põhjendatud ja põhjendamata nõudmised, nendele vastamine.

Autojuhi rollid ja rollikäitumise analüüs. Autojuhi isikuomadused ja nende mõju rollikäitumisele.

Suhtlemise põhioskused, et paindlikult ja konfliktivabalt lahendada veotellijate põhjendamata soovide ja nõudmistega seotud olukorrad:

- oskus elada sisse tellija rolli;
- kontaktide loomise ja säilitamise oskus;
- veenmisoskus;
- kehtestamisoskus;

läbirääkimisoskus;
oskus esindada oma ettevõtet, oskus kanda seda rolli.

Probleemsed kliendid ja nendega suhtlemine:

konfliktid;

teise osapoolega mitte arvestavad;

joobnud;

välismaalased;

agressiivselt käituvad;

ükskõiksed jt.

Suhtlemise erinevused sõltuvalt vedude liigist:

kohalikel vedudel;

rahvusvahelistel vedudel;

ettevõtte sisevedudel;

tuttavate ja võõraste klientide juures;

erinevatel veoliikidel sõltuvalt kauba iseärasustest.

Praktilised õppused

Praktilised õppused kontaktide loomise, veenmise ja kehtestamise oskuste harjutamiseks rollimängude abil.

Tüüpiliste probleemsete olukordade läbimängimine, lahenduste leidmine ja nende analüüs.

Klientidelt laekunud kaebuste ja pretensioonide kuulamine, lahendamine ja vahendamine.

Klientide ja tööandja teavitamine erinevatest olukordadest, kauba laadimisel ja teel olles, ettevõtte huvide eest seismine.

Tegutsemine õnnetusjuhtumite korral, esmaabi andmine.

2.3. Autovedude teeninduse kvaliteedi mõjurid

Auto tehnilise seisundi, välimuse ja salongi heakorra ning autojuhi sõidustiili ja -võtete mõju ettevõtte mainele ja teenuse kvaliteedile.

Veofirmade tuntuse ja reklaami mõju.

Autojuhi roll teeninduse kvaliteedi kujundamisel.

3. Sõiduki tundmine ja käsitlemine – 36 tundi, s.h. 14 praktilist tundi

Lektorid: Aimar Lukk, Raivo Avango

3.1. Üldnõuded

Veoautode ja haagiste ehituse tundmaõppimisel lähtutakse nende üldehituse ja tööpõhimõtete selgitamisest ja erinevate automarkide iseärasustest. Autode tehnohoolduse tundmaõppimisel lähtutakse tehnonõuetest.

Autode tootmise hetkeseis ja arengusuunad. Eestis enamkasutatavate autode margid ning mudelid. Veovahendite liigitus, lühiiseloostus. Hooldus- või juhendraamatu kasutamine ning nende abil tehniliste andmete ja parameetrite leidmine. Tehnohoolduse süsteemid. Rikete tuvastamise süsteemid ja võimalused. Tehniliste rikete liigitus ja tegutsemine nende avastamisel. Firmateenindused ja nende kasutamise ning rakendamise võimalused.

Sõidukite tehnorelevantsed süsteemid ja rakendamise kord. Kehtestatud tehnonõuete aluseks olevad seadusandlikud aktid

Autode VIN-koodid (tehasetähised) ja põhiaandmed andmesildil.

3.2. Mootor

Mootorite liigitus ja lühiiseloostus, mootorite põhiandmed ja töökarakteristikud. Vânt- ja gaasijaotusmehhanismi ehitus, hooldus ja tehnilise korrasoleku tingimused. Jahutussüsteem ja selle osad. Mootori optimaalne soojusrežiim. Mootori käivitamine külmalt ja soojalt. Jahutusvedeliku taseme kontrollimine ja tiheduse (külmumiskindluse) määramine. Jahutusvedeliku lisamine ja väljalaskmine. Abinõude rakendamine mootori ülekuumenemise korral. Jahutussüsteemi rikked ja hooldus. Õlitussüsteem ja selle osad. Õli puhastamise ja jahutamise viisid. Õli taseme kontrollimine. Õli lisamine ja väljalaskmine. Õlitussüsteemi võimalikud rikked ja hooldus. Toitesüsteem ja selle osad. Ülelaadimine. Turbolaadur. Vahejahuti. Toitesüsteemi rikked ja hooldus. Toitesüsteemi kontrollimine ja õhu eemaldamine diiselmootori toitesüsteemist. Mootori väljalaskesüsteem. Heitgaaside toksilisuse vähendamise võimalused. Kütusekulu optimeerimine.

3.3. Jõuülekanne

Jõuülekanne üldehitus, tööpõhimõte ja kasutusviis. Sidur. Sidurimehhanism ja -ajam. Siduri rikked ja hooldus. Hüdromehhaaniline jõuülekanne. Käigukastid. Käsilülitamise, poolautomaat- ja automaatkäigukastiga auto juhtimise iseärasused. Kardanülekanne. Veosild, peaülekanne. Jõuülekanne rikked ja hooldus.

3.4. Rool

Autodel kasutatavate roolimehhanismide tüübid, nende ehitus ja hooldus. Roolimehhanismi, rooliajami ja roolivõimendi tööpõhimõte. Rooli võimalikud rikked, mis avaldavad mõju liiklusohutusele. Roolimehhanismi ja rooliajami korrasoleku tingimused ning hooldus.

3.5. Pidurid

Piduri õhkajami üldskeem ja selle osad. Erinevat liiki toimemehhanismidega pidurid. Sõidupiduri, seisupiduri ja erinevat liiki abi- ja kestupidurite tööpõhimõte. Pidurite ehitus ja hooldus ning reguleerimisvõimalused. Mittelekkeerivate pidurite (ABS) tööpõhimõte. Rõhu kontrollimine ja reguleerimine õhkajamis. Rikkepiduri vabastamine. Pidurite rikked ja hooldus.

3.6. Veermik, rattad ja rehvid

Vedrustus ja selle liigid. Auto kere asendi regulaator, kere asendi muutmine. Esisild. Juhtrataste reguleerimise võimalused. Seadenurkade ja rattalaagrite reguleerimine.

Rattad, veljed ja kilbid. Rehvi tüübid ja tähistus. Rehvi valimine koormusindeksi ja kiiruskategooria alusel ning kasutamise nõuded. Lubatud mustrisügavused. Rehvi kasutusea pikendamise võimalused. Rataste tasakaalustamise vajalikkus. Rehvirõhud ja nende mõju.

3.7. Elektriseadmed ja valgustusseadmed

Auto üldine elektriskeem ja selle osad. Vooluallikad: aku, generaator. Vooluallikate ebaõigest käsitsemisest tulenevad tagajärjed. Käiviti töötamine. Valgustus- ja signalisatsiooniseadmete tähistus ja neile kehtestatud tehnilised nõuded. Andurid ja mõõdikud. Elektriseadmete rikked ja hooldus.

Voolutarbijad, tulede liigid, nõuded nende kasutamisele, tähistusele ja hooldusele. Töötuled, lisatuled. Salongi elektritarbijad. Haagiste elektritarbijad.

3.8. Kere ja lisaseadmed

Juhi töökoht: juhtimiseseadmete paigutus, juhiistme, peeglite ja rooli asendi muutmine, armatuurlaua märgutuled ja juhiabisüsteemid. Uste avamine ja sulgemine. Avariiväljapääsude otstarve ning kasutamine. Salongi ja koormaruumi kütte- ja ventilatsiooniseadmed, nende tööpõhimõte, rikked ning hooldus.

Auto komplekti kuuluv varustus ja sellele esitatavad nõuded. Nõuded klaasidele ja nende läbipaistvusele, kere välimusele, allasõidutõkete paiknemisele.

Poolhaagise ja haagiste haakeseadmete ehitus ja kasutamine, vedukit ja haagist ühendavate juhtmete, voolikute ja pistikute ehitus ja ühendamine ning lahtiühendamine.

3.9. Sõiduki täiendav lisavarustus

Sõidumeerikute liigid, mehaanilise ja digitaalse andmesalvestusega sõidumeerikud, nende kasutamise nõuded. Mehaanilise sõidumeeriku salvestuslehed, nende kasutamine ja säilitamine. Digitaalse sõidumeeriku juhi, tööandja, töökoja ja kontrollija kaardid, nende kaartide kasutamine. Sõidumeeriku paigaldamise, hooldamise ja tehnilise ülevaatuse nõuded.

Sõidukile paigaldatavad satelliitpositsioneerimise seadmed. Tähiste ja tingmärkide tundmine. Satelliitpositsioneerimise seadmete abil otsitava objekti leidmine.

Hädaabikõnede teostamine.

Muu lisavarustus, sõltuvalt veoüksuse kasutusotstarbest: toiduainete vedu, ohtlike veoste vedu, metsavedu, vedu paaksõidukitega jm.

3.10. Kütus, õlid, määrdeained, erivedelikud ning hooldusmaterjalid

Autodel kasutatavate mootorikütuste, mootori- ja jõuülekandeõlide ning määrdeainete tähistus, põhiomadused ja kasutusvõimalused.

Kütuse säästliku kasutamise võimalused. Jahutusevedelikud, nende omadused ja kasutamine.

Erivedelikud: hüdroajamite ja muude süsteemide vedelikud.

3.12. Keskkonnasäästlikud meetmed

Looduskeskkonda mõjutavad tegurid. Looduskeskkonna saastatuse põhjused ning teeliikluse osa atmosfääri üldsaastes. Kütuse, õlide, määrdeainete, erivedelike ning pesu- ja puhastusvahendite kahjulik mõju looduskeskkonnale.

Heitgaasides sisalduvad kahjulikud ained ja ühendid ning nende mõju inimesele ja looduskeskkonnale. Heitgaasides sisalduvate kahjulike ainete piirnormid: tavaline auto, roheline auto ja ohutu auto.

Müranormid autodele.

Heitgaasides kahjulikke ainete sisaldust vähendavad kaasaegsed seadmed, nende tüübid, ehitus ja hooldus.

3.13. Sõidukite mõõtmed, massid ja teljekoormused

Veoautode, haagiste ja autorongide suurimad lubatud pikkused, laiused, kõrgused ja pöörderaadiused, nende mõõtmisviisid. Lubatud suurimad täismassid ja registrimassid. Lubatud suurimad teljekoormused telgedele ja telikutele. Erandid.

3.14. Praktilised tööd sõiduki juures

Sõiduki ehituse tundmaõppimine sõiduki juures.

Erinevate agregaatide, mehhanismide, süsteemide, hooldepunktide üles leidmine ja vaatlus.

Veoüksuse visuaalne tehniline kontroll: tuled, rehvid, õli- ja õhulekked, kere seisukord, tööseadmed, vedelike nivoode kontroll, tehniliste rikete leidmine

Haagise külge- ja lahtiühendamine

Rehvivahetus ja jõukohaste remonditööde tegemine

Tööohutusnõuete jälgimine praktiliste tööde juures

4. Transpordi taristu ja ökonoomika – 14 tundi, s.h. 4 praktilist tundi

Lektorid: Viktor Rõbtšenko ja Raivo Avango

4.1. Transpordi taristu

Transpordisüsteemi põhialused.

Vedude taristu – maanteed, terminaalid, logistikakeskused, sadamad, lennuväljad jne.

Veovahendid – autod, poolhaaked, haaked, raudteeveerem, lennukid, laevad jne.
Toetavad ja abistavad tegevusalad – autotehased, hooldus- ja remondiettevõtted, kütusetanklate võrk, kindlustusteenused, uurimistöö, infovahetus, koolitus jne.

Vedude juhtimine ja korraldamine – veondusalane seadusandlus, administreerimine, tegevusload, maksusüsteem, kontrolli- ja järelevalvesüsteem.

Eestis rakendatavad veoliigid:

maanteeveod;

raudteeveod;

mereveod;

veod siseveekogudel;

õhuveod;

kombineeritud veod (multimodaalsed ja intermodaalsed veod).

Maanteevedudega seotud riiklikud, avalik-õiguslikud ja eraõiguslikud institutsioonid.

Veoturud Eestis, vedude liigid ja arengusuunad. Regulaarkaubavedude võrgustikud. Eesti transpordisüsteemi integreerumine Euroopa struktuuridesse. Euroopa Liidu transpordipoliitika põhisuundumus.

4.2. Ettevõtluse alused

Eesti Vabariigi seadustega ettenähtud ettevõtluse vormid:

äriühingud, sealhulgas riigi äriühingud;

mittetulundusühingud, nende liidud, sihtasutused ja fondid;

munitsipaalettevõtted;

välismaiste äriühingute filiaalid.

Äriühingute liigid:

täisühing;

usaldusühing;

osaühing;

aktsiaselts;

tulundusühistu;

füüsilisest isikust ettevõtja.

Ettevõtete moodustamise, äriregistrisse kandmise ja maksuametis registreerimise kord. Juriidilise isiku ja füüsilise isiku mõiste.

Ettevõtete juhtimise ja haldamise põhimõtted: juhatus, nõukogu, aktsionärid, osanikud, aktsionäride ja osanike üldkoosolek.

Veoste veo turule ja ametialale pääsemise tingimused. Tegevusload ja piirangud veonduses.

Tegevuslubade väljaandmise kord.

4.3. Transpordiökonomika alused

Omahinna mõiste ja selle kujunemine autoveol. Omahinna koostis ja kulude liigid. Autojuhi osa omahinna kulude ja tulude moodustumisel.

Autojuhtide ja teiste töötajate töötasu osa ettevõtte kulude üldises bilansis.

Ettevõtte kasumi mõiste ja selle kasutamise võimalused. Kasumi jaotamine ettevõtte arendustegevuseks, laenude tasumiseks ja dividendide väljamaksmiseks. Ettevõtte arendamise rahastamise allikad: omafinantseerimine, kapitali suurendamine, pangalaenu jne.

Kommertsveod ja avalikud veod. Osalemine hangetel.

Majandusruumi osatähtsus veondusettevõtte tegevuses.

Vedude eest tasumise võimalused ja süsteemid erinevates ettevõtetes ja veoliikides.

4.4. Praktilised õppused

Õppija koostab transpordiettevõtte näitliku omahinna arvestuse. Analüüsib omahinna kulusid, ettevõtte tulusid ja selgitab välja omahinna alandamise võimalused.

5. Autovedude korraldus – 58 tundi, s.h. 20 praktilist tundi

Lektor: Raivo Avango, Silver Varendi, Andrei Naan

5.1. Logistika põhimõisted ja komponendid

Logistika põhimõte: *Õiged kaubad õiges kohas, õigel ajal, õiges koguses ja õiges seisundis ja õige hinnaga.* Logistilise keti põhilised komponendid, maanteevedude osa üldises logistilises süsteemis. Tähtsamad komponendid maanteeveonduses:

kliendisuhtlus: tellimuste vastuvõtmine, töötlemine ja vormistamine, info kogumine ja vahetus, veonõudluse prognoosimine, maksetingimused ja hinnakujundus;

ladustamine: ladude asukoha valik, kaupade käsitlemine, pakendamine ja ladustamine, laovarude ja laopindade vajaduse prognoosimine ja reguleerimine;

veod: sõidukite valik sõltuvalt kauba kogusest ja liigist, veoteede valik, kauba saatedokumentatsioon.

Kaasaegsed navigeerimisseadmed, nende kasutamine.

Teedekaardid, nendel kasutatavad tähised ja tingmärgid. Teedekaartide koordinaatsüsteem.

Sidevahendid. Veomarsruudi määramine ja korrigeerimine.

5.2. Veosevedu

Autoveonduse tähendus ja kasutusala. Autovedude liigitus:

siseriiklik autovedu tasu eest;

siseriiklik autovedu omal kulul;

rahvusvaheline autovedu tasu eest;

rahvusvaheline autovedu omal kulul.

Tasulise autoveo tegemiseks vajalikud dokumendid. Tegevusluba ja tegevusloa tõestatud koopia.

Nõuded tasulist autovedu teostavatele ettevõtetele.

Omavalikul teostatava autoveo mõiste ja selle kasutamise tingimused.

Veoste klassifikatsioon, veoste vedamise viisid: saadetiste vedu, puistevedu, vedu paakides.

Pakendite materjal, pakendite liigid. Pakendite märgistamine käsitusmärgistega, märgistuse tähendus.

Konteinerid ja kaubaalused, nõuded nende ehitusele, liigitus, mõõtmed ja kasutamise kord.

Püsipaagid, vahetatavad paagid, paakkonteinerid ja mahutikogumiga autod. Nende kasutamine vedelike, vedelgaaside ja pulbriliste ainete veol.

Veoautode ja haagiste kerede liigitus sõltuvalt ehitusest ja veotingimustest. Autodel kasutatavad laadimismehhanismid, nende kasutamine.

Ohtlike veoste mõiste ja ohtlike ainete klassifikatsioon. Ohtlike veoste pakendid, nende

tähistamine ohumärgistega. Ohtlike veoste vedavate autode tähistamine. Ohtlike aineid ilma

ohtlike veoste ilma autojuhi ADR tunnustusega vedamise erijuhud. Ohtlike veoste mõju

looduskeskkonnale: õhule, pinnasele, veekogudele ja põhjaveele.

Erinõuded kiirestiriknevate toiduainete veol. Nõuded kiirestiriknevate toiduainete veol

kasutatavatele autodele ja haagistele.

Nõutavad dokumendid autokaubaveol: saatekiri, laadimiskiri, sertifikaadid jm load. Saatekirjas nõutavad andmed, saatekirja vormistamise kord.

5.3. Rahvusvaheline autovedu

Rahvusvahelist autokaubavedu käsitlevad õigusaktid. Nõuded ettevõtjale, nõuded veole, nõuded sõidukile ja selle autojuhile.

Rahvusvaheliste maanteeliiklust korraldavate kokkulepete tähendus ja nõuded.

Rahvusvaheliste autokaubaveo lubade (edaspidi *veoload*) väljaandmise ja kasutamise kord.

Veolubade liigid ja eriveoload. Veolubade taotlemine, jaotamine ja väljaandmine. CEMT veoloa väljaandmise ja kasutamise kord. Sõidukikaardid ja nende väljaandmise kord. Autokaubavedu käsitlevad rahvusvahelised lepingud, konventsioonid ja kokkulepped. Nende mitmepoolsete rahvusvaheliste lepingute sisu ja tähendus.

Erinevate riikide veotingimused ja nende allikad. Uued rakendatavad nõuded.

5.4. Veoste laadimine ja kinnitamine

Veautode ja haagiste valik sõltuvalt veose liigist ning nõutavast kere tüübist. Veoste paigutamine sõidukite veokasti või lastiruumi sõltuvalt saadetise kaalust, mõõtmetest ja väliskujust. Veose ühtlase ja tasakaalustatud paigutamise tähtsus.

Nõuded pakendite ja saadetiste kinnitamiseks erinevatel vedudel:

suurte ja raskete saadetiste veol;

postide, torude, palkide ja muude pikamõõduliste esemete veol;

saematerjali (talad, prussid, lauad) veol;

kaubaaluste ja konteinerite veol;

suurte rõngaste ja rullide veol;

töömashinate ja teiste sõidukite veol;

betoonelementide ja tarindite veol;

konteinerite veol.

Veose kinnitus- ja tõkestusvahendite liigid. Veose kinnitusvahendite hulga arvutamine, tugevusvaru ning nende valik erinevate saadetiste veol. Erinevate kinnitus- ja toetusmaterjalide kompleksse kasutamise võimalused. Veose kinnitusvahendite korrasoleku kontroll ja riketega vahendite kasutamise keeld.

5.5. Eriveoste vedu. Suuremõõduline ja raskekaaluline autovedu

Eestis kehtiv kord eriveoste autoveol. Suuremõõduliste ja raskekaaluliste veoste mõisted: raskeveosed, suurveosed, erisõidukid, saateautod, veoload, teljekoormused, veoteed.

Nõutav dokumentatsioon. Veoteede kooskõlastus ja loa taotlemine. Nõuded eriveoste veol, teabetahvlid ja märgised. Nõutav lisavarustus ja tähistus.

Teekasutustasud ja nende tasumise kord.

5.6. Metsamaterjali vedu

Eestis kehtiv kord metsamaterjali veol. Nõutav lisadokumentatsioon metsamaterjali veol: veoseleht, selle väljaandmise ja täitmise kord;

veoselehe väljastamise arvestusleht;

veoselehe register;

metsamaterjali üleandmise-vastuvõtmise akt.

Tüüpilised rikkumised metsamaterjali veol: puudulik dokumentatsioon, sõiduki ülekoormamine, koorma puudulik kinnitus, autode mittenõuetekohane tehniline seisund.

5.7. Praktilised õppused

Veomarsruudi koostamine vastavalt etteantud lähte-, vahe- ja sihtkohtadele. Kaasaegsete navigeerimisvahendite ja vajadusel ka maanteekaartide kasutamine, optimaalse marsruudi leidmine.

Kaubasaatedokumentide täitmine autojuhti puudutavate andmete osas.

Laaditud erinevate veostega koormate kinnituse toestamise hindamine, vigade analüüs ja nende parandamine.

Veose kinnitusvahendite nõutava tugevuse ja kinnitusvahendite arvu väljaarvutamine sõltuvalt saadetise massist ja mõõtmetest. Erinevate veoste kinnitamise harjutamine veoüksuse kaubaruumis.

Eriveoste autoveo dokumentide täitmine. Teenustasude ja tariifide leidmine teatmikust.

Veoauto ja haagise tegeliku teljekoormuse arvutamise elementaarsed võtted.

5.8. Autojuhi sõidu- ja puhkeaja korraldus

Tasu eest töötavate autojuhtide sõidu- ja puhkeaja regulatsiooni kehtivusala. Autojuhtide sõiduaegade kestus ja lubatavad kõrvalekaldumised. Kohustuslikud vaheajad ja lubatavad kõrvalekaldumised. Kohustuslikud puhkeajad ja lubatavad kõrvalekaldumised. Töö-, sõidu- ja puhkeaja planeerimise võimalused, erandid ja kord.

Sõidumeerikute praktiline kasutamine, andmete salvestamise tehnilised võimalused, nende kasutamise õppimine, rikkumiste ennetamine autojuhtide ja veoettevõtete poolt.

Nõuete täitmist kontrollivad organid. Karistused nõuete rikkumise korral. Lisanõuded rahvusvahelistel vedudel. Rahvusvahelised ja siseriiklikud erandid, nende tähendused ja vajalikkus.

Praktilised tööd:

rahvusvahelise reisi planeerimine vastavalt töö-, sõidu- ja puhkeaja normidele;

digimeeriku praktiline kasutamine tööperioodi imiteerides, erinevad menüütoimingud ja perioodi andmete allalaadimine ning analüüsitarkvara kasutamine;

analoogmeeriku salvestuslehtede täitmine, andmete käsitsi registreerimise võimaluste kasutamine.

5.9. Kindlustused

Kindlustuse üldsätted

Eestis kehtivad nõuded kindlustuse osas. Kindlustuse eri liikide autojuhte puudutavad küsimused. Vabatahtliku ja sundkindlustuse mõisted. Ülevaade Eestis tegutsevatest kindlustusseltsidest.

Elukindlustus

Elukindlustuse mõiste ja kindlustuslepingute sõlmimise kord. Kindlustusmaksud, nende sõltuvus isiku vanusest, tervisest, elukutsest. Hüvitiste maksmise kord surma või õnnetusjuhtumi korral.

Sõitjate kindlustus.

Kahjukindlustus ja selle liigid

varakindlustus;

sõidukikindlustus (kasko);

veosekindlustus.

Kahjukindlustuse sõlmimise kord, kindlustusmaksud, omavastutus. Kahjukindlustuse eritingimused, nende kajastamine kindlustuslepingus. Hüvitiste maksmise kord.

Vastutuse kindlustus.

Vastutuse kindlustamise mõiste, selle erinevus kahjukindlustusest. Vastutuse kindlustus autoveonduses:

liikluskindlustus;

rahvusvaheline liikluskindlustus (roheline kaart);

vedaja vastutuse kindlustus (CMR);

TIR konventsiooni kindlustus.

Liikluskindlustus

Liikluskindlustuse kohustuslikkus, kindlustuslepingu sõlmimise kord. Kindlustuslepingute liigid.

Kindlustusmaksete määrad, nende sõltuvus autojuhi isikust.

Liiklusõnnetusel tekkida võivad kahjud: isikukahjud ja varakahjud.

Liiklusõnnetuse vormistamine: blanketi *Teade liiklusõnnetusest* täitmise kord. Liiklusõnnetusest teatamine. Politsei poole pöördumist nõudvad juhud.

Isiku- ja varakahjude hüvitamine. Kahjude hüvitamise piirmäärad.

Kindlustuse teema praktilised õppused

Praktiliste õppuste käigus täidetakse liiklusõnnetuse puhul vajalik blankett *Teade liiklusõnnetuses*». Blanketi täitmise variandid:

süüdi on üks liiklejaist;

süüdi on mõlemad liiklejad;

süüdi on välismaalasest osapool;

süüdlane lahkus õnnetuskohalt.

Salvestusseadmete kasutamine kindlustusjuhtumite tõendamisel.

Autojuhi praktiline tegutsemine imiteeritud kindlustusjuhtumite korral.

5.10 Autojuhi ja vedaja vastutus

Vastutuse üldnõuded

Eestis kehtivad seadused, mis reglementeerivad vedaja ja autojuhi kui suurema ohu allika valdaja vastutuse. Autojuhte puudutavad ning praktilises töös esilekerkivad olukorrad.

Töökorralduse reeglid, nende sisu ja eesmärk. Töötajate stimuleerimise ja mõjutamise viisid.

Töötaja vastutuse töölepingu seaduse põhjal.

Karistusseadustik

Süüteo mõiste, süüteo koosseis, liigid, karistuse liigid ja määrad.

Kuriteo eest kohaldatavad põhikaristused, lisakaristused, muud mõjutusvahendid.

Liiklusalased kuriteod.

Kuriteo uurimisega tegelevad organid. Kohtud, nende liigid ja astmed. Kohtuotsuse peale edasikaebamise kord.

Kuritegude tõkestamine.

Illegaalne sisseränne.

Vastutus väärteo toimepanemise eest eriseaduste ja karistusseadustiku järgi

Väärteo mõiste. Väärteo eest kohaldatavate karistuste liigid: rahatrahv-põhikaristus; arest-põhikaristus; sõiduki juhtimise õiguse äravõtmine-lisakaristus.

Väärteod erinevates valdkondades

Väärtegude kohtuvälised menetlejad, karistuste rakendamine. Menetlus rahatrahvide, aresti ja sõiduki juhtimise õiguse äravõtmise kohaldamisel.

Vedaja vastutus

Vedaja vastutust reguleerivad rahvusvahelised lepped ja siseriiklikud seadusaktid.

Eraõigust reguleerivates õigusaktides toodud nõuded vedaja vastutuse kohta. Vedaja ja autojuhi vastutus kauba kadumisest või kahjustamisest tingitud kahjude eest alates kauba vastuvõtmisest kaubasaatjalt vedamiseks kuni kauba üleandmiseni kaubasaajale. Vedaja vastutus vedamise aja ületamise tõttu tekkinud kahjude eest. Vastutusest vabanemise juhud ning kahjude kindlakstegemise kord.

Kauba saatja ja kauba saaja vastutus

6. Sõiduõpe – 10 tundi

Õpetajad: Raivo Avango, Andrei Naan, Silver Varendi, Aivar Tärk

Sõiduõppeks kasutatavad sõidukid:

- 1. Veoauto SCANIA P310, reg.nr. 589MHZ**
- 2. Veoauto MAN 18.225 LLC , reg.nr. 372BTR**
- 3. Kesktelghaagis WILCO JBS 18, reg.nr. 471YJK**

Sõiduõppe eesmärk on kinnistada õpitud teadmised ja oskused, et valmistada õppija ette reaalseks tööks veoautojuhina.

6.1 Veoüksuse ettevalmistamine väljasõiduks

Sõiduki tehnilise seisukorra ja kompleksuse kontrollimine enne mootori käivitamist. Igapäevase hoolduse läbiviimine.

Tutvumine autojuhi töökohaga:

autojuhi õige kehaasend;

istme, rooli ja peeglite seadmine.

Tutvumine auto juhtimiseseadmete asukoha ja käsitlemisega ning armatuurlaual paiknevate näidikute ja märgulampidega. Auto mootori käivitamine. Juhi tegevus enne käivitamist ja käivitamisel.

6.2 Auto juhtimine väikesel kiirusel

Juhtimiseseadmete ja juhtimisvõtetega kohanemine.

Liikumise alustamine. Käigukangi käsitlemine ja selle abil sobiva käigu valimine. Sõitmine väikese kiirusega.

Erinevad pidurdustehnikad: sujuv- ja äkkpidurdus. Manööverdamine, pöörete sooritamine.

Tagurdamine gabariitväravasse otse ja pöördega. Tagurdamine külgboksi.

6.3 Auto juhtimine liiqluses

Auto sõiduomaduste ja juhtimise iseärasuste tundmaõppimine. Käikude sujuv ümberlülitamine.

Õigete sõiduvõtete viimistlemine ning rahuliku ja sujuva sõidustiili kujundamine.

Erinevad sõiduharjutused:

kiirendus ja pidurdus;

peatumine peatuskohtades ja liiklusvoolus;

sõitmine tõusul ning langul.

Säästlike, kütuse ülekulu vältivate sõiduvõtete õppimine ja kasutamine. Liiklusolukordade ja sõidutingimustega ettenägemine ja nendega arvestamine.

Sõit etteantud marsruudil koos laadimiskohtades manööverdamisega ja ajagraafikust kinnipidamisega.

Vajaliku sõidusujuvuse saavutamine ja kaitsliku sõiduviisi rakendamine.

Sõidu lõpetamine. Auto tehnilise seisukorra kontrollimine

6.4 Auto juhtimine erioludes

Sõit pimedal ajal. Tulede kasutamine. Sõit erineva valgustusega teedel.

Ohutu piki- ja külgsuuna tagamine.

Sõit libedal teel. Õiged pidurdusvõtted libedal teel.

6.5 Juhtimisoskuse järelkontroll ja ametioskuste hindamiskriteeriumid

Juhendaja poolt ette antud praktiliste ülesannete sooritamine.

Sõidutehnika, liiklusreeglite järgimise ning erinevate liiklusolukordade ja sõidutingimustega arvestamine.

Kasutatavad õppematerjalid ja –vahendid:

1. Lektorite audiovisuaalsed õppematerjalid teemade kohta
2. Lektorite koostatud teemakonspektid
3. Veoautojuhi õppematerjal, EAKL 2014
4. Praktiliste tööde dokumentide blanketid
5. Digitaalsete sõidumeerikute simulaatorid 3 tk.
6. Õppeveoautod:
MAN 18.225 LLC, reg.nr. 372BTR
SCANIA P310, reg.nr. 589MHZ
7. Kesktelghaagis WILCO JBS 18, reg.nr.471YJK
8. Koorma katmise, kinnitamise ja toestamis-vahendite komplektid
9. Koormaruumi paigutatavad veosed
10. Õppeväljakute tähistamise vahendid

Õppekava koostas:

Raivo Avango	Positiivne OÜ juhatuse liige ja lektor
Koolitusasutus	Positiivne OÜ, reg.nr. 11898613, Varsaallika 46 Tallinn
e-post	profdriver@profdriver.ee
tel	+372 5087769